

Türkiye’de ve Dünya’da Emzirmenin Durumu: Emzirmenin Desteklenmesi İçin Öneriler

Status of Breastfeeding in Turkey and the World: Recommendations for the Promotion of Breastfeeding

 Nilgün ÇAYLAN^a,
 S. Songül YALÇIN^b

^aSağlık Bakanlığı
Çocuk ve Ergen Sağlığı
Daire Başkanlığı,
Ankara, TÜRKİYE
^bHacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Sosyal Pediatri BD,
Ankara, TÜRKİYE

Yazışma Adresi/Correspondence:
S. Songül YALÇIN
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Sosyal Pediatri BD,
Ankara, TÜRKİYE
siyalcin@hacettepe.edu.tr

ÖZET Anne sütü bebekler için en iyi beslenme seçeneğidir ve optimal emzirme uygulamaları çocukların hayatta kalması ve erken çocukluk gelişimi açısından hayati önem taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) ile işbirliği ile 1990'ların başında başlatılan Bebek Dostu Hastane Girişimi (BDHG), emzirmeyi korumayı ve desteklemeyi amaçlayan küresel bir halk sağlığı müdahalesidir. BDHG'nin uygulanmasının emzirme sonuçları üzerinde olumlu etkisi olduğu gösterilmiştir. Küresel olarak, bebeklerin %44'ü doğumdan sonraki ilk bir saat içinde emzirmeye başlanmakta ve 6 aylıktan küçük bebeklerin %42'si sadece anne sütü almaktadır. Ancak, yaşamın ilk üç gününde, yenidoğanların %43'üne anne sütü dışında sıvılar veya yiyecekler verilmektedir. Ülkemizde 1991 yılından beri "Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı" yürütülmektedir. Programın uygulanmasının ardından, ortanca emzirme süresi 1993 yılında 11,9 ay iken, 2018 yılında 16,7 olmuş, altı aydan küçük bebeklerde sadece anne sütü verilme yüzdesi 1993'te %10,4'ten 2018 yılında %40,7'e yükselmiştir. Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması 2018 sonuçlarına göre yenidoğanların %71,3'ü doğum sonrası ilk bir saat içinde emzirilmekte, ancak yenidoğanların %41,7'sine yaşamın ilk üç gününde anne sütü dışında sıvılar veya yiyecekler verilmektedir. Standartların sürdürülebilirliği hem bebek dostu unvanı almış sağlık kuruluşlarında hem de ülke düzeyinde uygulamada giderek daha önemli hale gelmiştir. Son 25 yıl içinde emzirme göstergelerinin iyileştirilmesine yardımcı olan BDHG'nin canlandırılması ve güçlendirilmesi öncelikler arasında olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme; bebek dostu hastane girişimi; mama dodu

ABSTRACT Breast milk is the best nutrition option for infants and optimal breastfeeding practices are vital for children's survival and early childhood development. The Baby-Friendly Hospital Initiative (BFHI) which was launched in the early 1990s in collaboration with the World Health Organization (WHO) and the United Nations Children's Fund (UNICEF) is a global public health intervention to protect and support breastfeeding. The implementation of the BFHI has been shown to have positive impact on breastfeeding outcomes. Globally, 44% of newborns begin to breastfeed within the first hour after birth, and 42% of infants under 6 months of age are exclusively breastfed. However, in the first three days of life, 43% of newborns are given fluids or food other than breast milk. In Turkey, "Breastfeeding Promotion and Baby-Friendly Health Facilities Program" has been implemented since 1991. After the implementation of the program, while the median breastfeeding duration was 11.9 months in 1993, it was 16.7 in 2018, and the percentage of exclusive breastfeeding in infants younger than six months increased from 10.4% in 1993 to 40.7% in 2018. Based on Turkey Demographic Health Survey 2018 results, 71.3% of newborns are breastfed within the first hour after delivery, however, 41.7% of newborns are given fluids or foods other than breast milk in the first three days of life. Sustainability of the gained standards has been becoming more important both in pre-certified health facilities and in the country-level implementation. Revitalizing and strengthening of the BFHI which helped to improve the breastfeeding rates over the past 25 years should be among priorities.

Keywords: Breastfeeding; baby-friendly hospital; initiative code

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Çaylan N, Yalçın SS. Türkiye’de ve dünya’da emzirmenin durumu: Emzirmenin desteklenmesi için öneriler. Başkan S, editör. Çocuk Beslenmesi. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.4-11.

Optimal emzirme uygulamaları çocukların hayatta kalması ve erken çocukluk gelişimi açısından hayati önem taşımaktadır.¹⁻⁵ Beş yaş altı çocuklarda her yıl yaklaşık 820.000 ölümün sadece emzirmenin yaygınlaştırılması ile önlenebileceği tahmin edilmektedir.⁴ Yapılan çalışmalar emzirmenin bebeklerin hayatta kalma-